

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ!
17/18

RICHARD GALLIANO

harmonika

KOMORNI GUDAČKI
ORKESTAR SLOVENSKE
FILHARMONIJE

KLEMEN HVALA
umjetnički voditelj

Subota, 3. ožujka 2018. u 19.30 sati
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

Sve boje glazbe. sviđalo se to vama ili ne.

LISINSKI
PREKO DUGE

Nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
Producentica programa: Martina Vukšić
Urednica: Jelena Vuković
Autorica teksta: Marija Saraga
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
Tisak: Intergrafika TTŽ d. o. o., Zagreb
Naklada: 650 primjeraka
Cijena: 20 kuna
www.lisinski.hr

foto: grafija: www.jazz.lasout.com

Richard Galliano

Mala francuska suita (Petite suite Française), za harmoniku i gudače

Antonio Vivaldi

Koncert za violinu i orkestar u g-molu, op. 8, br. 2, RV 315 – *Ljeto*
(obr. Richard Galliano)

Allegro non molto

Adagio e piano – Presto e forte

Presto

Johann Sebastian Bach

Air iz Treće orkestralne suite u D-duru, BWV 1068

Menuet i Badinerie iz Druge orkestralne suite u h-molu, BWV 1067

***

Wolfgang Amadeus Mozart (obr. Klemen Hvala)

Rondo alla Turca iz Jedanaeste sonate za glasovir u A-duru, KV 331/300i

Claude Debussy (obr. Klemen Hvala)

Mjesečina (Clair de lune) iz Suite Bergamasque

Richard Galliano

Opale Concerto, koncert za harmoniku i gudače

Allegro furioso

Moderato melancolico – Nobile e espressivo

Allegro energico

Poslije koncerta s umjetnicima razgovara Jana Haluza.

RICHARD GALLIANO

4

Richard Galliano (1950., Cannes, Francuska) francuski je harmonikaš, skladatelj i aranžer. Počeo je učiti glasovir i harmoniku kao četverogodišnjak, a prvi učitelj bio mu je njegov otac, harmonikaš Lucien Galliano. Kao iznimno nadaren i marljiv glazbenik, Richard Galliano već je kao četrnaestogodišnjak primljen na Konzervatorij u Nici, gdje je pohađao nastavu harmonije, kontrapunkta i trombona.

Godine 1975. odlazi u Pariz, gdje upoznaje francuskog kantautora Claudea Nougaroa i postaje njegov prijatelj, harmonikaš i dirigent njegova ansambla, surađujući s njim do 1983. godine. Ta je bliska suradnja dvojice glazbenika urodila brojnim pjesmama koje su postale dijelom baštine francuske glazbe, kao što su *Allée des brouillards*, *Des voiliers* ili *Vie Violence*. Drugi se sudbonosni susret za Gallianovu karijeru dogodio 1980. godine, kad je upoznao argentinskog skladatelja i bandoneonista Astora Piazzollu. Piazzolla ga je ohrabrio da istraži svoje glazbene korijene i stvori francuski *novi musette* stil, baš kao što je on bio stvorio argentinski *novi tango*.

Tijekom svoje duge i plodne karijere, Richard Galliano snimio je više od 50 albuma. Suraduje s impresivnim brojem prestižnih glazbenika, kao što su jazz-glazbenici Chet Baker, Eddy Louiss, Ron Carter, Wynton Marsalis, Charlie Haden, Gary Burton, Michel Portal, Toots Thielemans i Kurt Elling, glazbenici popularnoga izraza Serge Reggiani, Claude Nougaro, Barbara, Juliette Gréco, Dick Annegarn, Georges Moustaki, Allain Leprest, Charles Aznavour, Serge Gainsbourg te na polju klasične glazbe violinist Nigel Kennedy, a čest je suradnik i brojnih orkestara i ansambala. Na svojim svjetskim turnejama nastupao je u najprestižnijim dvoranama, uključujući Lincoln Center u New Yorku, Victoria Hall u Ženevi, Accademia Santa Cecilia u Rimu, Théâtre des Champs-Élysées u Parizu, Marijinski teatar u Sankt Peterburgu, Filharmonije u Hamburgu i Parizu i mnoge druge.

Godine 1997. primio je nagradu *Victoire de la Musique Jazz* za album godine za *New York Tango*. Odlikovanje *Officier des Arts et des Lettres* francuskog Ministarstva kulture primio je 2009., a dvije godine poslije i najviše odlikovanje toga ministarstva, *Commandeur des Arts et des Lettres*. Godine 2010. snimio je album *Bach* za izdavača Deutsche Grammophon, čija je prodaja nadmašila sve rekorde na području klasične glazbe. Godina 2014. donijela mu je nagradu *Victoire de la Musique Classique* za najboljeg skladatelja te godine (za skladbu *Fables of Tuba*). Sve više se posvećuje klasičnom repertoaru pa je 2016. godine snimio novi album s djelima Wolfganga Amadeusa Mozarta. Iste je godine sa svojim kvartetom (Kvartet Richarda Galliana) objavio album *New Jazz*, a godinu poslije izdao je i album *Aria*, u suradnji s francuskim orguljašem Thierryjem Escaichom. Primio je prestižno odlikovanje Republike Francuske – Oficir Legije časti.

KOMORNI GUDAČKI ORKESTAR SLOVENSKE FILHARMONIJE

Komorni gudački orkestar Slovenske filharmonije sastavljen je od četrnaest gudača, članova Slovenske filharmonije. Utemeljen je 1993. uz potporu slovenskog Ministarstva kulture, s ciljem nastupa na pozornicama u Sloveniji koje nisu dovoljno velike za simfonijski orkestar.

Tijekom 25 godina postojanja ansambl je održao više stotina koncerata u Sloveniji i u inozemstvu. Nastupao je na Ljubljanskom festivalu, Mariborskom festivalu, festivalu Musica Danubiana i Slovenskim danima glazbe, a 2003. i na Svjetskim danima glazbe Međunarodnog društva za suvremenu glazbu (ISCM) održanima u Sloveniji. Njihova gostovanja u Dubrovniku, Zadru, Zagrebu, Samoboru, Opatiji, Novom Sadu, Klagenfurtu, Ohridu, Podgorici, Goriziji, Trstu i Madridu redovito su prihvaćena uz oduševljenje i publike i kritike. Godine 1999. ansambl je prerastao u udrugu koja potiče kreativnost, naručuje nove skladbe te izdaje notna i diskografska izdanja.

Već niz godina u suradnji sa Slovenskom nacionalnom galerijom održavaju koncertni ciklus *Suzvučje svjetova*. Ansambl je surađivao s mnogobrojnim slovenskim umjetnicima svjetskoga ugleda, kao što su pijanistica Dubravka Tomšič-Srebotnjak, flautistica Irena Grafenauer, kontraaltistica Mirjam Kalin, kao i s cijenjenim međunarodnim umjetnicima (violončelisti Alexander Rudin, Mischa Maisky i Enrico Dindo, violinisti Arvid Engegård, Atle Sponberg, Satu Vänskä, Anthony Marwood, Sarah Chang, Priya Mitchell i Alissa Margulis, violist Christopher Moore, pijanisti Boris Berezovsky i Polina Leschenko, kornist Stefan Dohr, flautisti Emmanuel Pahud, Eva-Nina Kozmus i Massimo Mercelli, kontratenor Markus Forster, gitarist Vlatko Stefanovski i harmonikaš Richard Galliano).

Bili su rezidencijalni orkestar Mariborskog festivala pod umjetničkim vodstvom Richarda Tognettija, a 2010. godine postali su partneri organizacije Maribor 2012. – Europska prijestolnica kulture. Orkestar

nastupa bez dirigenta. Ostvario je brojne snimke i objavio više albuma, a repertoarom obuhvaća skladbe svih razdoblja, posebno predstavljajući djela mladih slovenskih autora. Za umjetnička postignuća ansambl je primio Prešernovu nagradu 1999., Župančičevu nagradu Grada Ljubljane 2004., nagradu *Betetto* Slovenskog društva glazbenih umjetnika 2006. godine te Nagradu grada Ljubljane 2012. godine.

8

Komorni gudački orkestar Slovenske filharmonije
Janez Podlesek, koncertni majstor

PRVE VIOLINE

Jerica Kozole
Matic Anžej
Mojca Fortin

DRUGE VIOLINE

Oliver Dizdarević
Matjaž Porovne
Matjaž Žižek
Marika Przybyl

VIOLE

Marija Rome
Tomaž Malej
Gea Pantner Volfand

VIOLONČELA

Igor Škerjanec
Klemen Hvala, umjetnički voditelj

KONTRABAS

Petar Brčarević

Večerašnji program otvara se i zatvara dvjema skladbama **Richarda Galliana** (r. 1950.), objema skladanima za njegov instrument, harmoniku, uz pratnju gudačkoga ansambla. Baš kao i u slučaju Gallianova uzora, slavnoga argentinskog skladatelja i bandoneonista, Astora Piazzolle, i Gallianov se glazbeni izraz oblikovao pod najrazličitijim glazbenim utjecajima, iz kojih je onda sublimacijom izronio novi, osobni stil. U slučaju Astora Piazzolle bio je to novi tango - *tango nuevo*, dok je Galliano, poslušavši Piazzollin savjet da se okrene svojim francuskim korijenima i tradiciji *musette* glazbe, stvorio *novi musette* stil. Stvarajući i svirajući, Galliano je učinio i veliku uslugu harmonici, koju je „očistio“ od patine tradicionalnih stereotipa zbog koji je dugo bila zanemarivana te ju predstavio kao svestran instrument velikih mogućnosti, koji se dobro uklapa u širok spektar glazbenih stilova i smjerova. Dvije skladbe koje slušamo večeras, Galliano je skladao u rasponu od dvanaest godina.

Mala francuska suita (Petite suite Française), nastala je 2006. godine, na narudžbu talijanske glazbene institucije Accademia nazionale di Santa Cecilia, a praisveo ju je upravo Galliano uz pratnju gudačkog orkestra Accademie. Suita je primjer Gallianova vještog spajanja *musette* tradicije s elementima *jazza* i klasične glazbe. U Gallianovoj glazbi odzvanjaju pariški *caféi* jednako kao i američka *jazz*-tradicija, tango ili glazbe francuskih klasičnih majstora kao što su Ravel, Debussy, Poulenc ili Satie.

Opale Concerto, koncert za harmoniku i gudače skladao je Galliano dvanaest godina prije, 1994. godine, za festival Côte d'Opale, koji se održava u istoimenoj regiji smještenoj na francuskoj strani La Manchea. Skladatelj piše: „Inspiracija za ovu skladbu izranjala je izravno pod utjecajem mojih mediteranskih korijena što se tiče prvoga stavka, *Allegro furioso*. Za drugi stavak, *Moderato melancolico - Nobile e espressivo*, skladao sam dvije nostalgичne teme koje prizivaju slike staroga Pariza, uličnih harmonikaša, vergla... Naposljetku, u trećem stavku, *Allegro energico*, razvio sam četverotaktnu melodijsku ćeliju u ostinatnom tempu koja evocira daleki tango.“ Koncert je Galliano posvetio Joëu Rossiju, legendarnom harmonikašu i eminentnom pedagogu, kao *hommage* njegovoj iskrenosti, poniznosti i ljubavi prema glazbi.

9

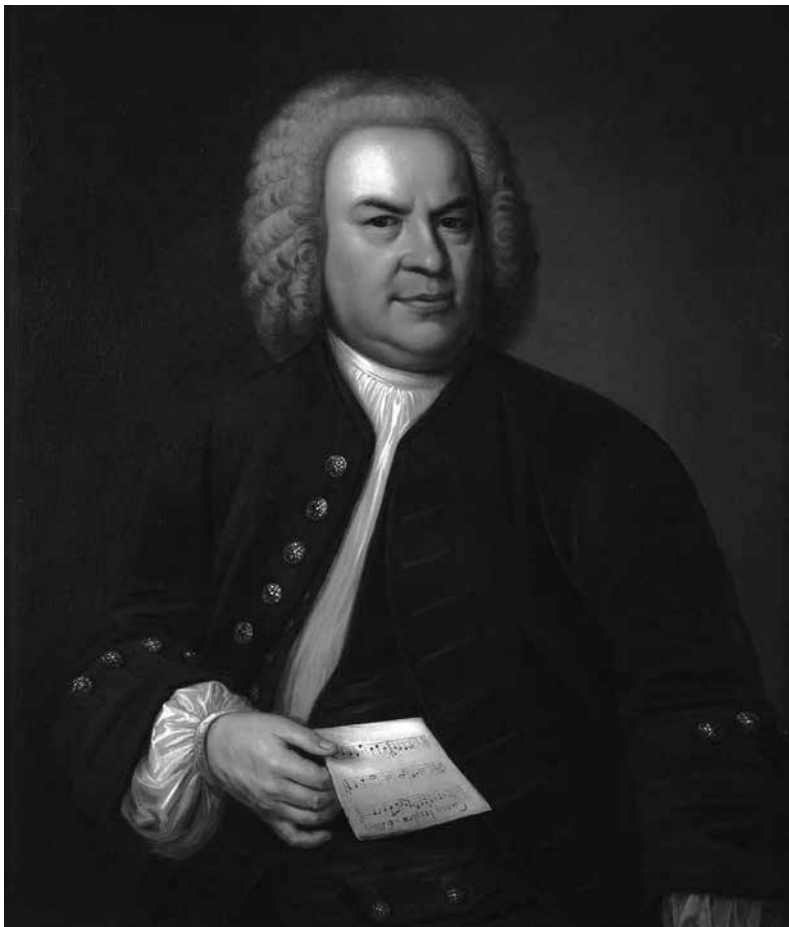
Jedan od najvećih genija i inovatora baroknoga doba bio je svakako **Antonio Vivaldi** (1678. – 1741.). Znan utjecaj ostvario je svojom bogatom imaginacijom, ali i traganjem za novim mogućnostima izraza i oblika, također unaprjeđujući i tehniku sviranja violine. Glazbenu poduku primao je od najranije dobi, najvjerojatnije od oca, a po svemu sudeći i od baroknoga majstora Giovannija Legrenzija. Od rođenja je bio predodređen za svećenika, a zaređio se 1703. godine. Iste je godine, kao vrsni violinist, primljen na mjesto učitelja violine (*maestro di violino*) u Ospedale della Pietà, dobrotvornu crkvenu organizaciju posvećenu zbrinjavanju napuštene djece i skrbi o djeci čiji roditelji nisu imali sredstava za njihovo uzdržavanje. Djevojčice i djevojke, šticenice te institucije, primale su temeljito obrazovanje koje je uključivalo i kvalitetnu glazbenu poduku, pa su unutar Ospedale djelovali i hvaljeni glazbeni sastavi, zbor i orkestar. Vivaldi je s Ospedale della Pietà bio povezan više od 30 godina, napredujući i do mjesta glazbenoga ravnatelja, a brojna je djela skladao upravo za ansamble te institucije. Iako je Vivaldi većinu života proveo u rodnoj Veneciji, njegova se glazba nevjerojatnom brzinom širila cijelom glazbenom Europom. Bio je iznimno plodan skladatelj, poznat ponajprije po svojim instrumentalnim ostvarenjima i operama, iako je u posljednjim desetljećima revaloriziran i njegov vokalno-instrumentalni opus, nakon što je dvadesetih godina 20. stoljeća u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Torinu otkriveno pedesetak Vivaldijevih skladbi sakralnoga karaktera. Vivaldi je, među ostalim svojim dosezima, uvelike utjecao na razvoj koncerta kao glazbene vrste. Nastavlja tradiciju Corellija, Albinonija i

Torellija te unosi inovacije koje su postale standardom u djelima baroknih skladatelja diljem Europe, poput Tartinija i Telemanna, pa i Bacha. Upravo je u instrumentalnim koncertima Vivaldi ostvario možda najveće vrhunce svojega stvaralaštva, pišući u trodijelnom rasporedu stavaka (brzi-polagani-brzi), koji je postavio kao konačan oblik koncerta, iznimno virtuozna djela puna imaginacije, eruptivne energije brzih stavaka i lirske izražajnosti polaganih središnjih stavaka. Skladao je više od 500 koncerata, od čega čak oko 230 za violinu, uz pratnju gudača. Violina je dakle unutar njegova opusa zauzimala posebno mjesto, a pišući za taj instrument i istražujući hrabro njegove mogućnosti, postavio je nove standarde virtuozičnosti.

Sve nabrojene karakteristike i inovacije očituju se i u Vivaldijeva četiri koncerta za violinu i orkestar, poznata širokoj publici pod nazivom **Četiri godišnja doba**. Koncerti su objavljeni 1725. godine u Amsterdamu kao dio zbirke *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione (Natjecanje harmonije i inovacije)*, op. 8, koja sadrži ukupno dvanaest koncerata za violinu uz pratnju gudačkog ansambla. Vivaldi je svoja **Četiri godišnja doba** skladao uz poetski predložak – četiri soneta nepoznatoga autora (iako postoje spekulacije da ih je spjevao sâm Vivaldi), koje je glazbi priložio i u tiskanome izdanju zbirke. Riječ je o stihovima pastoralnoga ugođaja, ispunjenima živopisnim slikama seoskoga života u godišnjem ciklusu. Tri strofe svakoga soneta odgovaraju trima stavcima pojedinog koncerta. *Proljeće* govori o buđenju prirode, pastoralnim prizorima pašnjaka i pastira, nimfi koje plešu i pozdravljaju buđenje života. *Ljeto* nam donosi žegu, rad pastira u polju te iznenadni dolazak snažne oluje. Ujesen se održavaju bogate svečanosti; vinom opijeni seljaci utonut će u dubok san. U zoru će lovci krenuti u dugu potjeru za plijenom. *Zima*, naposljetku, ledenim vjetrovom i snijegom tjera hladnoću u kosti, a ljudi bježe u domove. U samu partituru tih koncerata Vivaldi je na pojedinim mjestima, uz određene glazbene motive ili teme, zapisao dodatne upute, asocijacije ili pojašnjenja sviraču, primjerice „pas koji laje“ (u drugom stavku *Proljeća*), „iznemoglost uzrokovana vrućinom“ (iz prvog stavka *Ljeta*) i „opijeni seljani snom završavaju svoje užitke“ (u prvome stavku *Jesen*). Svojom glazbom Vivaldi je dakle nastojao dočarati vjerno takve slike, stvarajući jedan od najranijih primjera programne glazbe.

Vivaldijeva **Četiri godišnja doba** zvuče uvijek svježije i uzbudljivo, imaginativno i zarazno, stoga ne iznenađuje što je njihova popularnost jednaka i među neklasičnom publikom i u redovima „ozbiljnih“ poznavatelja klasične glazbe.

Koncert za violinu i orkestar u g-molu, op. 8, br. 2, RV 315 – Ljeto, počinje tijekom pod nemilosrdnim suncem i žegom. Glazba imitira pjev mnogih ptica, a zatim i puhanje sjevernjaka, koji nagoviješta promjenu vremena i ustrašuje pastira, čiju pjesmu slušamo na kraju prvoga stavka. U drugome stavku, zatječemo pastira koji iščekuje, njegova je idilična dokolica na pašnjacima prekinuta. U vlažnome zraku što se stvara pred oluju, roje se muhe i drugi insekti koji mu ne daju mira. U finalu Koncerta ostvaruju se pastirove slutnje; dolazi oluja, nebo tutnji i grmi, a snažna tuča trga i uništava usjeve seljaka.

Stvaralaštvo baroknoga glazbenog genija **Johanna Sebastiana Bacha** (1685. – 1750.) tradicionalno se dijeli u tri velika razdoblja, prema gradovima u kojima je Bach živio i radio. Bili su to Weimar, Köthen i Leipzig, u kojem je dočekaao i kraj života. Kako to obično biva, opus jednoga skladatelja ne oblikuju samo njegovo nadahnuće i želje, nego važnu ulogu imaju i vanjski čimbenici vremena i mjesta u kojima se skladatelj zatječe, pa se prema tim elementima usklađuju i pomiruju skladateljeve želje s mogućnostima i stvarnošću. U Bachovu slučaju, velik dio stvaralaštva nalagalo je njegovo zaposlenje, odnosno specifičnosti funkcija koje je obavljao u svakome od triju gradova svojega životnog i glazbenog puta. U Weimaru, gdje boravi od 1708. do 1717. na poziciji dvorskoga orguljaša na dvoru vojvode Wilhelma Ernsta, skladao je, logično, mahom skladbe za orgulje i instrumente s tipkama te priređivao aranžmane postojećih skladbi za taj instrument. Nakon

Weimara odlazi u Köthen, gdje do 1723. djeluje kao kapelnik dvora kneza Leopolda od Anhalt-Köthena. Kako je knez bio kalvinist i nije mu bila potrebna elaborirana glazba za bogoslužje, Bach se u tome razdoblju intenzivno posvećuje skladbama svjetovnog karaktera te istražuje komornu i orkestralnu glazbu. Kao svoje posljednje i najdugoročnije odredište, Bach pronalazi Leipzig, gdje postaje kantorom crkve sv. Tome te glazbenim ravnateljem grada. Ta je funkcija zahtijevala veliku i stalnu produkciju crkvene glazbe, uključujući grandiozna vokalno-instrumentalna ostvarenja.

O broju i značajkama orkestralnoga dijela Bachova opusa možemo tek spekulirati, jer je on do današnjeg dana kroz vrijeme doputovao krnj i nepotpun, nesačuvan, služeći tek kao ilustracija onoga što je Bach vjerojatno stvorio. Sačuvano je šest *Brandenburških koncerata*, nekoliko koncerata za instrumente s tipkama, četiri koncerta za violinu, dvije violine ili violinu i flautu kao dodani solistički instrument te četiri orkestralne suite. Dugo se smatralo da je glavninu svojih orkestralnih djela Bach skladao u Köthen. Ipak, glazbeni istraživači sve češće ističu Leipzig kao ključno mjesto procvata Bachove orkestralne produkcije. Iako je u Leipzigu Bach skladao neka od svojih najvažnijih djela sakralne glazbe, poput *Muke po Mateju* ili *Mise u h-molu*, istovremeno se, od 1729. godine, pridružio radu glazbenoga društva Collegium musicum, koje je okupljalo studente, lokalne glazbenike i ljubitelje glazbe, koji su se redovito, jedanput tjedno, nalazili u Caféu Zimmermann kako bi izvodili i slušali glazbu. Bach postaje ravnateljem Collegiuma, naslijedivši na tom mjestu još jednog baroknog velikana, Geoga Philippa Telemanna. Bach je za tu glazbenu družinu priređivao i skladao velik broj skladbi, od kojih su nažalost mnoge nepovratno izgubljene. Upravo u Leipzigu i za Collegium musicum, smatraju glazbeni istraživači, nastale su i **četiri orkestralne suite, BWV 1066-1069**. Kako autograf suita nije sačuvan, točno vrijeme njihova nastanka zapravo je spekulacija, temeljena na značajkama stila ili na sličnostima s nekim drugim skladateljevim djelima, a redni brojevi suita u ovom slučaju ne sugeriraju ni vremenski slijed nastanka skladbi. Najmanje dokaza o vremenu i okolnostima nastanka pružaju Prva i Četvrta suite, dok je vjerojatno da je **Druga orkestralna suite u h-molu, BWV 1067**, nastala oko 1739., a **Treća orkestralna suite u D-duru, BWV 1068**, oko 1731. godine. Sâm Bach te skladbe nije nazivao suitama, nego uvertirama, u skladu s tradicijom svojega vremena, prema prvome stavku suita, koji je uvijek bio uvertira u francuskom stilu. Nakon uvertire nizali su se plesni stavci, u slučaju Druge suite to su *Rondeau, Sarabande, Bourrée, Polonoise, Menuet* i *Badinerie*, a u slučaju Treće suite: *Air, Gavotte, Bourrée* i *Gigue*. Večerašnja izvedba otkriva nam tri najpopularnija stavka iz navedenih Bachovih suita. **Air** iz Treće suite donosi prelijepu svečanu melodiju uzvišene osjećajnosti, koja se razlijeva nad stalnim pomakom *bassa continua*. Stavak je vrhunski izraz profinjenosti, a opet zadivljujuć u svojoj jednostavnosti i neposrednosti. **Menuet** iz Druge suite oblikovan je specifičnom elegancijom, ispunjen profinjenom sjetom uz prepoznatljiv plesni pokret. Slijedi **Badinerie**, koji je potpuna suprotnost – motoričan i virtuozan pokret toga stavka ostavlja bez daha.

Poznato je da je **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756. – 1791.) još u dječjačkoj dobi s ocem i sestrom putovao Europom i predstavljao se kao čudo od djeteta, virtuozno svirajući i jednako vješto improvizirajući na instrumentima s tipkama pred plemićima i ostalom uglednom publikom onoga doba. Mozart je i velik dio svojega stvaralačkoga opusa posvetio upravo instrumentima s tipkama. Skladao je za čembalo, *fortepiano* i za glasovir, prateći svojim glazbenim jezikom razvoj instrumenta i njegove mogućnosti, od sredine sedamdesetih godina 18. stoljeća pa sve do pretkraj života. Iz toga dijela njegova opusa izdvaja se 18 sonata, djela čija nepretencioznost karaktera i čistoća tekture često dovode u zabludu da je riječ o laganim i nezahtjevnim djelima, bilo tehnički, bilo sadržajno. Upravo suprotno, Mozartove sonate zahtijevaju vještog interpreta koji će moći u zvuku oblikovati sve maestrove misli zapisane u partituri, ne dodajući ni oduzimajući ništa, kako ne bi narušio njihov savršen sklad. Pijanist Arthur Schnabel Mozartove je sonate, aludirajući na podcjenjivački pristup tim skladbama, opisao kao „prejednostavne za djecu, a preteške za profesionalce“!

Jedna od Mozartovih sonata koja je stekla najširu popularnost jest **Jedanaesta sonata za glasovir u A-duru, KV 331/310i**, i zbog svojega pjevnog prvoga stavka (za Mozarta je vrlo neuobičajen postupak da sonata počinje polaganim stavkom, k tome još u obliku teme s varijacijama!), ali ponajprije zahvaljujući posljednjem stavku, **Alla Turca** (na turski način). Taj stavak, poznat i kao *Turska koračnica* ili *Turski rondo*, primjer je tipičnog egzotizma Mozartova doba; mnogi su skladatelji u svoja djela uklapali elemente „turske“ glazbe, kakvu su izvodili sastavi vojnih

postrojbi Osmanskoga Carstva – odnosno svoju predodžbu takve glazbe, koja ipak često nije odgovarala istini (rijetko je koji skladatelj imao priliku doista čuti turske vojnike kako sviraju; informacije su dobivali posredno i opisno). Vojnici o kojima je bila riječ bili su janjičari, koji su marširali uz glazbenu pratnju koja je uključivala bubnjeve i različite metalne udaraljke. Popularnost skladbi obojenih egzotičnim zvučnim elementima bila je tolika da su se na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće izrađivali glasoviri s posebnim pedalima i polugama, čije je pritiskanje imitiralo zvuk bubnja, činela i sl. Tom popularnom trendu nije se odupro ni Mozart pa je (možda i na prijedlog svojega oca, koji mu u jednom pismu prepričava oduševljenje publike Haydnovom glazbom u turskome stilu, a u više navrata ga nagovara da sklada nešto u popularnijem stilu) oko 1783. godine, u Beču ili Salzburgu, skladao sonatu čiji je finale oblikovao „na turski način“. Podloga stavka jest četverotaktni ritamski obrazac, „turski ritam“, što ga je Mozart uključio u svoje još dvije skladbe inspirirane turskom glazbom – u operi *Otmica iz saraja* te u posljednjem stavku Petoga koncerta za violinu u A-duru, KV 219. Skladan u obliku ronda, nakon nekoliko nastupa glavne teme, stavak se zaključuje trijumfalnom *Codom*.

lako se protivio nazivu impresionizam, **Claude Debussy** (1862. – 1918.) ostao je zapamćen kao utemeljitelj impresionizma u glazbi. Glazbeni put i jedinstvenu estetiku toga skladatelja, jednog od najutjecajnijih autora povijesti glazbe, oblikovali su raznovrsni čimbenici. Primjerice, u ranim danima svojega rada preko pokroviteljice umjetnosti Nadežde von Meck, čiju je djecu podučavao glazbi, upoznao se s velikim ruskim autorima; kao dobitniku nagrade *Prix de Rome* pripala mu je stipendija

koja je uključivala i četverogodišnji boravak u Villi Medici, Francuskoj akademiji u Rimu, gdje je upoznao i prezreo talijansku operu; 1889. godine u Bayreuthu se oduševljava Wagnerovim glazbenim jezikom, a iste godine u Parizu posjećuje Svjetsku izložbu, na kojoj biva opčinjen glazbama nekih drugih, egzotičnih svjetova, poput gamelana, tradicionalnog ansambla udaraljkaških glazbala iz Indonezije, točnije s otoka Jave i Balijsa. Sve je to Debussy upijao i u svojoj svijesti polako transformirao u vlastiti stil, asimilirajući ponešto od svega, a stvarajući nešto sasvim novo. Godine koje slijede donose pak jedan presudan susret: upoznavanje poezije francuskih pjesnika simbolista. Debussy je u to vrijeme živio boemski, posjećujući pariška okupljališta umjetnika, povezujući se s mnogima od njih, a na njegovo stvaralaštvo posebno su utjecali Maeterlinck, Mallarmé, Baudelaire i Verlaine. Bilo je to razdoblje prije nego što će steći svjetsku slavu dvjema skladbama: *Preludijem za poslijepodne jednoga fauna* (1894.) te operom *Pelléas i Mélisande* (1902.), skladbama inspiriranim upravo stvaralaštvom simbolista – Mallarméa i Maeterlincka.

U vrijeme svojega boemskog traganja za vlastitim glasom, Debussy je, 1890. godine, za glasovir skladao *Suite bergamasque*. Skladba je doživjela preinake prije objavljivanja 1905. godine, kad je među ostalim Debussy iz nje izdvojio dva stavka i objavio ih kao zasebne skladbe – *Masques* i *L'isle joyeuse*. Suita, koja u konačnom obliku sadrži četiri stavka: *Prélude*, *Menuet*, *Clair de lune* te *Passepiéd*, inspirirana je pjesmom *Clair de lune* Paula Verlainea, čiji je naslov Debussy preuzeo kao naziv trećega stavka svoje suite pri njezinu objavljivanju (izvorno je taj poznati stavak nazvao *Sentimentalna promenade*). Taj treći stavak, *Mjesečina (Clair de lune)*, zasjenio je sve ostale stavke suite i postigao nevjerojatnu popularnost koja ga je učinila jednim od najprepoznatljivijih ostvarenja klasične glazbe, pa se vrlo često izvodi kao zasebna skladba, neovisno o ostalim stavcima. U samo nekoliko minuta koliko traje, skladatelj je iznimnom profinjenošću oblikovao sjetu, glavnu temu Verlaineove pjesme, istodobno stanje tuge i sreće („na mjesečini, tužnoj i lijepoj...“), prizivajući na nimalo banalan način i prizore mjesečine koja se zrcali na površini namreškane vode, što je jedan od omiljenih impresionističkih prizora, za kojim je Debussy posezao i u nekim svojim drugim djelima (primjerice *Odrzi u vodi*). Bogatstvo boja i Debussyju svojstvenih harmonijskih progresija oblikuju dojmljivu minijaturu eterične ljepote i tajnovitosti.

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCIJENJIV DOZIVLJAJ!
17/18

LISINSKI SUBOTOM
Subota, 24. ožujka 2018.
Velika dvorana

HRVATSKI ORKESTAR HARFI SIMFONIJSKI ORKESTAR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE MIRAN VAUPOTIĆ, dirigent

Zvuk tisuća žica velikog orkestra harfi, uz Simfonijski orkestar HRT-a na velikoj pozornici Lisinskog... Doista jedinstvena glazbena svečanost za koju već sada sa sigurnošću možemo reći da će biti i nezaboravna.

Iz godine u godinu u Maloj dvorani *Lisinski*, Orkestar harfi, sastav s više od 25 vrsnih domaćih i slovenskih harfista, pod umjetničkim vodstvom **Marije Mlinar**, priređuje *Svečanosti harfe*, dobrotvorne koncertne večeri kojima pomažu potrebitima. Dolazak na taj jedinstveni glazbeni događaj može biti osobit znak pažnje koji s pravom zaslužuju glazbenici „Tisuću žica“ o desetoj obljetnici svojega djelovanja.

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCIJENJIV DOZIVLJAJ!
17/18

LISINSKI SUBOTOM
Subota, 14. travnja 2018.
Velika dvorana

MUSICA MUNDANA
GUSTAV HOLST: Planeti, op. 32
SIMFONIJSKI ORKESTAR I ZBOR
MUZIČKE AKADEMIJE U ZAGREBU
QUENTIN HINDLEY, dirigent

Sveučilište u Zagrebu - Muzička akademija | Akademija likovnih umjetnosti | Akademija dramske umjetnosti | Tekstilno-tehnološki fakultet | Arhitektonski fakultet

Projekti suradnje zagrebačkih umjetničkih akademija uvijek iznova izazivaju veliko zanimanje publike, ali i struke. Stvaralačka kreativnost, umjetnička inventivnost, mladenački žar, potpuno predanje i vjera u stvaralački čin svaki njihov uradak pretvaraju u istinsko umjetničko djelo. Mladi umjetnici ovaj put prihvaćaju izazov izvedbe svevremenskoga djela - **Planeti, op. 32** britanskog skladatelja **Gustava Holsta** u sklopu projekta *Musica mundana*. Njime žele obilježiti Dan planeta Zemlje 22. travnja i dati svoj umjetnički doprinos svijesti o očuvanju našega planeta!

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCIJENJIV DOZIVLJAJ!
17/18

LISINSKI SUBOTOM
Nedjelja, 15. travnja 2018.
Velika dvorana

BERGENSKA FILHARMONIJA
VIKTORIA MULLOVA, violina
EDWARD GARDNER, dirigent

Jedan od vrhunaca sezone *Lisinski subotom* jest gostovanje **Bergenske filharmonije**, jednoga od najstarijih svjetskih orkestara, osnovanog davne 1765., kojem je jedan od umjetničkih voditelja u 19. stoljeću bio glasoviti norveški skladatelj Edvard Grieg! Orkestar čine vrsni glazbenici koji svojim muziciranjem od svakog koncerta stvore istinsku glazbenu svečanost. Taj glasoviti orkestar u Zagrebu će nastupiti pod ravnanjem svojega šefa-dirigenta **Edwarda Gardnera**, jednoga od najtalentiranijih dirigenata svoje generacije, što potvrđuju nagrada Kraljevskog filharmonijskog društva za najboljeg dirigenta (2008.) i nagrada *Olivier* za izvanredna postignuća na području opere (2009.). Večer će obogatiti nastup ruske violinistice svjetskoga glasa - **Viktorije Mullove!**

 splitskabanka

PEUGEOT

ZAGREB
moj grad

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ INVALUABLE EXPERIENCE